

Experts i Parc Natural matisen els ecologistes i defensen actuacions “flexibles” al Trabucador

Els conservacionistes reclamen que es mantinga la dinàmica natural de la barra.

Altres experts defensen les obres fetes per l'Estat per a preservar la morfologia de la badia.

Terres de l'Ebre Redacció / ACN

La proliferació de temporals ha reubicat el debat entre els partidaris de no intervenir en la dinàmica de la costa deltaica, esperant, això sí, que es puguin mobilitzar els sediments dels pantans; els defensors de solucions imminents o a qualsevol preu, i els que hi veuen la necessitat d'intervenir-hi excepcionalment amb mesures flexibles a curt termini, amb els sediments dels embassaments com a solució estable a mitjà i llarg termini. La polèmica, que es reproduïx cíclicament i no afavorix les inversions de l'Administració, torna a estar servida.

Després de l'última erosió que ha patit la barra de sorra del Trabucador al delta de l'Ebre, 36 associacions i 33 científics han signat un manifest contra les “actuacions humanes” per a augmentar la rigidesa de la barra. Bàsicament, aportacions de sorra. “No només han fracassat, sinó que han fet augmentar-ne la vulnerabilitat”, critiquen, amb referència a que s'haurien extret 350.000 metres cúbics de sorra de la part submergida de la barra. Les entitats conservacionistes, entre les quals hi ha la Plataforma en Defensa de l'Ebre (PDE) o científics de referència com el biòleg Carles Ibáñez, l'hidrogeòleg Antoni Canicio o l'ecòleg Narcís Prat, demanen que “l'alternativa zero”, la de no actuar-hi, “ha de ser considerada seriosament” i defensen que l'activitat salinera que es fa a la Punta de la Banya, “és perfectament compatible, tot i que no imprescindible”, amb la conservació dels valors naturals que caldria fer sota una avaluació ambiental apropiada. En el manifest es proposa que el futur de l'activitat comercial de les salines passe per “buscar alternatives a l'accés per terra –per exemple, per navegació, quan la barra del Trabucador es trenca”, o en traslladar part de l'activitat industrial fora de la Punta de la Banya. De fet, l'empresa que gestiona les Salines, com va avançar i detallar el

SETMANARI L'EBRE, està impulsant un projecte per a construir un nou moll per a treure la sal amb vaixells quan es trenca la barra.

Al manifest ecologista es proposen mesures per a aprofitar “de forma intel·ligent l'energia i sediments que aporta el dinamisme intrínsec del Delta” i s'afirma que “el transport transversal” de sorres que es produïx en els forts temporals “és imprescindible” per a garantir l'amplada del Trabucador.

EVITAR L'ENTRADA PERMANENT D'AIGUA MARINA En canvi, després de fer-se públic este manifest, altres experts de diferents àmbits i el Parc Natural del Delta de l'Ebre han defensat que sí que calen actuacions “flexibles” per a refer la barra del Trabucador davant la possibilitat que l'entrada d'aigua marina arran d'un trencament prolongat perjudiqui ecosistemes i activitats humanes a l'interior de la badia dels Alfacs. Especialment vulnerable a la intrusió marina, recorden, és la població de nacres dels Alfacs, un dels últims reductes d'esta espècie en perill crític d'extinció. Tot i compartir part dels arguments del manifest publicat recentment per organitzacions ecologistes, creuen que les recents actuacions d'emergència fetes per l'administració estatal –la Direcció General de la Costa i Medi Marí van invertir-hi 700.000 euros– permeten guanyar temps per a prendre una solució més a llarg termini, ja que ajuden a mantenir en bona part l'actual morfologia de l'espai.

Així ho corrobora el catedràtic de Costes de l'Escola d'Enginyeria de Camins, Canals i Ports de la UPIC, Agustín Sánchez-Arcilla: creu que mantenir un tram important obert de la barra després del temporal podria acabar, amb el temps, acumulant els sediments a la Punta de la Banya en una illa i erosionar ràpidament l'istme. Assessor de Costes en el disseny de la recent actuació d'emergència, defensa que la solució propo-

Dos persones passejant pel Trabucador a prop d'una màquina treballant a la barra. / ACN

“Les obres que s'han fet no pretenen crear una barrera rígida, sinó reduir els episodis de trencament.”

Agustín Sánchez-Arcilla

sada depèn de l'objectiu concret que es persegueix i, en este sentit, recorda que, malgrat tractar-se d'un espai molt dinàmic, el riu Ebre i el seu Delta han estat alterats ja per l'activitat humana, responsable per exemple de la gran reducció de l'aportació de sediments.

Considera Sánchez-Arcilla que respectant el flux transversal d'aportació de sorres que nodrix la barra del Trabucador, que es comportaria com un pont de sorra paral·lel a la costa, la reparació de l'espai i el tancament de la badia, a partir d'un projecte d'obres “no rígides”, podria esmortir els efectes de futurs trencaments.

“El que és natural al Trabucador és que es trenque i tinga interrupcions. Esta obra mai pretenia crear una barrera rígida, una muralla de sorra, una duna ben alta com a la costa holandesa perquè la mida del Trabucador i l'ecologia de la badia no ho aconsellaven. El que vam intentar és reduir els episodis de trencament, però mai amb un projecte que fos una línia Maginot infranquejable per a l'enemic”, subratlla. Les actuacions “dures” de principis dels 90, amb l'ús de blocs de pedra, sí que van trencar la dinàmica natural de la

El manifest ecologista, signat per la PDE, demana considerar seriosament l'“alternativa zero”

mateixa barra, fent que bona part d'este transport acumulés la major part de la sorra a la Punta de la Banya. Ara, en canvi, durant els últims mesos i amb posterioritat a les obres d'emergència, crescudes del nivell del mar i petits temporals ja han inundat puntualment alguns espais de l'istme. **“Demana que estiga obert el camí de les salines tot l'any és demanar massa”,** admet.

El geòleg ebrenc Àlvar Arasa considera també que dixer la recuperació del Trabucador exclusivament en mans de la mateixa dinàmica natural de l'espai suposa córrer el risc d'haver d'esperar força anys, amb la possibilitat que **“no es puga recuperar més”**. Considera que les actuacions qüestionades pel manifest ecologista no es poden considerar dures i que, amb caràcter puntual, pretenien recuperar la sorra que havia marxat. Així, en el cas d'un altre temporal que trenque algunes parts, **“la sorra se'n tornarà a la part interior submergida”**. Més enllà del curt termini, però, alerta que al Delta **“de sorra no n'hi ha”** i que la capacitat de recuperar sediments dels embassaments és limitada en el llarg termini.

Però la integritat de l'istme del Tra-

bucador té repercussions que van molt més enllà de la discussió sobre la seua geomorfologia.

PERILL PER A LES NACRES Els Alfacs s'han convertit durant els últims anys en un dels principals últims reductes del Mediterrani –juntament amb el mar Menor– on encara existix una notable població de nacres, segons recorda la investigadora de l'IRTA Patrícia Prados, ja que el tancament i la baixa salinitat tenen a ratlla un mortífer paràsit que l'ha arrasat en altres indrets. La intrusió d'aigua marina de forma continuada a l'interior de la badia a través de l'istme trencat pot resultar fatal per a esta espècie, segons la investigadora, sorpresa que un dels arguments del manifest ecologista defensant la no-intervenció a la barra siga, precisament, la conservació de les nacres. Per la seua banda, el Parc Natural del Delta va estudiar les afectacions ambientals de les actuacions de Costes al Trabucador per a revertir els efectes del Giòria i va acabar donant el seu vistiplau. **“Si volem mantenir les condicions més o menys iguals hem de mantenir el Trabucador tancat. Ara per ara, per a algunes espècies és el més indicat”,** argumenta el seu director, Francesc Vidal. **“Les administracions han de tenir en compte les qüestions socials i econòmiques en esta complexitat que és el sistema del Delta: els cultius marins, el port de la Ràpita o les qüestions que fan referència a la pesca s'han de tenir en compte”,** subratlla. ■